

7895 J2

ZESTAWIENIE Z PRASY BOLSZEWICKIEJ

za czas od dn. 15. IV. do dn. 1. V. 1921 r.

ADJUTANTURA GENERALNA
NACZELNEGO WODZA

L. dz. 7895 J2

Wpłynęło dn. 27. VII 1921 roku
Wyszło dn. - 1921 roku
Załączników.....

INSTITUTE
ARCHIVES
New York

84

STOSUNKI WEWNĘTRZNE W ROSJI BOWIEZSZEJ

ROZPRAWA LENINA Z OPOZYCJĄ

Rozp
Moskiewskie "Izwiestja" Nr.104 z dn.15 maja podają "Pozdrowienie Moskiewskiego sowietu" nadesłane z Warszawy przez komisję repatriacyjną ezerwonoarmistów. Pozdrowienie ~~toż~~ przesiąknięte jest nadzieją i wiarą zupełną w ostateczny tryumf "międzynarodowej rewolucji komunistycznej", podpisali je członkowie Moskiewskiego Komitetu Wykonawczego - Ignatow, Opiechow, Bur oweew, Korzinow, Biekomusow i Miski. Pierwszej ~~czterech~~ kilka miesięcy temu w tym samym porządku składał i swe podpisy pod tezami przeciwko Leninowi-Trockiemu, tezy te stworzyła grupa t.zw. opozycji robotniczej/moskiewska Prawda z dn.14.stycznia 21 r. Nr.12/.

Fakt ten wyraźnie wskazuje na to, że grupa opozycyjna t.zw. ignatowców in corpora została wyprowadzona z Moskwy do Polski na "zaszczytne zesłanie". Jest to jedna z metod walki Lenina ze swymi przeciwnikami wśród komunistów. Wiadomym jest, że Csiński ostro występujący przeciwko Trockiemu, został odwołany od walki partyjnej na stanowisko komisarza rolnictwa, Szlapnikow - przywódca robotniczej opozycji otrzymał stanowisko przewodniczącego Komisji Nadzwyczajnej dla spraw polepszenia bytu robotników. Litwinow został se krejarzem W.C.K.W. Sopronow, przywódca "sopronowców"-przewodniczącym Małej Rady Gosp.Narod. Charakterystycznym jest fakt, że nazwiska Trockiego i Bucharina zniknęły z gazet bolszewickich. Ani oni ani też o nich nie piszą. Natomiast coraz częściej ukazuje się nazwisko Dzierżyńskiego, przewodniczącego W.K.N.(Cz.K.) bądź to jako komisarzy komunikacji, bądź to jako przewodniczący komisji dla poprawy bytu robotników.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Rosji

"Krasnaja Gazieta" z dn. 24. IV. 21 r. podaje uchwały
sowietów przyjęte na posiedzeniu dn. 23 kwietnia. Najważniejszą z nich
jest przyjęcie w skład rządu delegatów bezpartyjnych. Z tego powodu tow.
Zinowjew mówi: "Prawie 160 osób z pośród delegatów bezpartyjnych wciągamy
do współpracy w rządzie i nie poprzestaniemy na tem. W najbliższej przy-
szłości bezpartyjni robotnicy zaczną brać udział we wszystkich gałę-
ziach władzy, gdyż do pracy nad odbudową Rosji sowieckiej musimy wciągnąć
jaknajszersze koła robotnicze".

Z pośród bezpartyjnych do gubernjalnych kom. wyko-
nawczych zostali wybrani jednogłośnie: tow. Lukow z Arsenaku, Godiakimow,
Borisow, Worona i inni.

Kwestją aktualną na posiedzeniu był również wolny
handel. Kilku mówców wypowiedziało się za tem, by wolny handel obejmował
tylko produkty żywnościowe, gdyż w przeciwnym razie, dopóki nie zostaną
nawiązane stosunki handlowe z zagranicą, na rynkach ukazałyby się towary
kradzione ze składów rządowych.

WALKI RELIGIJNE W ROSJI SOWIECKIEJ
=====

Rosja

W dniu 8 maja r.b. odbyła się w Piotrogradzie procesja na czele z duchowieństwem prawosławnym na czele. W procesji tej brał udział liczny tłum, w tej liczbie przeważająca ilość kobiet i dzieci. Na skutek "nietaktownego zachowania się" duchowieństwa prawosławnego wybuchły ekscesy uliczne. Wypadki te wywołały cały szereg replik w gazetach piotrogrodzkich. *które pisały* "Prawda" Piotrogrodzka z dn. 10.V wydrukowała list następujący (poniżej podajemy skrót): W niedzielę ulice Piotrogradu całkowicie zostały oddane do dyspozycji duchowieństwa prawosławnego, które zorganizowało krzyżowy pochód, bez czyjejkolwiek przeszkody w tym kierunku. Ulice zupełnie były wolne od milicjantów i patroli. Zdawało się, że wszystko powinno iść składnie i spokojnie. Lecz duchowieństwo nie zdało nawet elementarnego egzaminu "na patent religijnej dojrzałości". Prawdopodobnie nie fatygowało się ono nawet, aby wytkomaczyć wiernym dekretu o wolności sumienia, zgodnie z którym ludność terenów Rosji może wierzyć w co chce i jak chce, albo nie wierzyć zupełnie.

Wobec tego, że duchowieństwo podjęło się odpowiedzialności za procesje, powinno było stanąć na wysokości zadania i powstrzymać tłum od ekscesów, a tymczasem nie powstrzymano grup "huliganów" i prowokatorów, które za wszelką cenę dążyły do sprowokowania awantury ulicznej. Okrzyki w rodzaju "to napewno żydzi", "wkrótce przyjdzie na was kres" i inne rozlegały się ustawicznie na ulicy. Następnie zmuszono do zdejmowania czapek nawet siłą. Duchowieństwo nie wytrzymało próby, oddało ono do dyspozycji ^{ulicę} huliganów i prowokatorów dla celów czysto kontr-rewolucyjnych. Natomiast masy wierzące odnosiły się najzupełniej obojętnie do uczuć inaczej myślących. Jeśli ~~ninajmniej~~ wypadki te nie pociągnęły za sobą znaczniejszych konsekwencji, to li tylko na skutek

RODZKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

ARCHIV
New York

dzięki niesłychanie taktownemu zachowaniu się milicjantów, patroli i komunistów, którzy mimo obraźliwego i urągającego zachowania się tłumowi zachowali krew zimną i spokój.

Duchowieństwo zorganizowało pochód krzyżowy, lecz obóz z tym wspólnego mają czapki, komisarze, oznaki czerwonarmiajskie, żydzi i t.d. Czyż ma to coś wspólnego z nauką Chrystusa, który nauczał nawet wtedy, kiedy był na pustyni. Nie należało skakać z procesji czynić ekscesu reakcyjnego. Zreszta należy pokochać podobnym barbarzyństwom religijnym i pastwieniu się nad nieprawosłanną ludnością Republiki Rosyjskiej. Winowajcy powinni ponieść karę. "Krasnaja Gazieta" z dn. 10.V pisze z tego powodu: "To co miało miejsce w niedzielę, ten pompatyczny pochód setek tysięcy popów z kadzidłkami i chorągwiami, trudno inaczej określić jak zmartwychwstanie umarłych, to było wprost potworne" na szkodę bolszewizmowi: grzmiąły pieśni "Spasi Gospodixixixix i za caria". Na ulicach sowieckich zrucano czapki tym, którzy nie chcieli zdjąć ich obwołanie, wygłaszano czarownicę i inne mowy pogromowe.

WALKA Z WROGAMI

Japonia prowadzi politykę antyrosyjską

Aktywni wrogowie Rosji Sowieckiej

Artykuł Wł. Wileńskiego (Sybiriakowa) umieszczony w "Izwiestjach" z dn. 29. IV. 21 r. *podaj*

Rosja

Japonia w swej polityce względem Rosji Sowieckiej w czasach ostatnich coraz bardziej wzoruje się na Francji. Składa się na to bardzo wiele przyczyn. *powstawa* Gdyby Japonia miała faktycznie zamiar kontynuować swą orientację angielską - musiałaby niezwłocznie iść drogą ugody i rozpocząć na wzór Angli rokowania z Rosją Sowiecką. Lecz nie jest to dogodnym dla Japonii i z tego powodu skierowuje wzrok swój na tych, których stosunek względem Rosji Sowieckiej jest chłodny t. j. na Amerykę i Francję. Lecz co do Ameryki jest to bezcelowe, gdyż traktuje ona z równą obojętnością i Sowiety i Japonię. Wystarczającym będzie traktowanie memorandum Waszyngtonu sprawy "mandatu japońskiego" co do wysp na Oceanie Wielkim, należących dawniej do Niemiec, by zauważyć, że Japonia powinna być ostrożną w stosunku do Stanów Zjednoczonych. ~~xxxxxxxxxxxx~~ Zostaje więc tylko Francja.

Sytuacja taka daje Japonii możliwość odsunięcia na dalszy plan tak zw. kwestji syberyjskiej z jednej strony, z drugiej zaś kombinowanie możliwości walki zbrojnej. W prasie Dalekiego Wschodu są ciągle wzmianki potwierdzające ~~xxxxxxxx~~ przypuszczenia. Hp "Czżun-Chua-Siń-Bac" podaje następującą wzmiankę: "Rosyjscy emigranci w Paryżu, wskutek chłodu Angli i innych sprzymierzeńców, wyrażają chęć porozumienia się z Japonją. Na obiedzie wydanym niedawno przez oficera japońskiego w Paryżu, wskutek obecności wielu oficerów rosyjskich, japończyk Poben wygłosił po rosyjsku mowę, treść której polegała na zapewnieniu, że Japonia gotowa jest współdziałać Rosji

ARCHIVES
New York

MILCZOSKI
INSTITUTE
ARCHIVES

w walce z bolszewizmem, w celu zachowania dawnego terytorjum rosyjskiego. Kapitan japoński Sajum zapewnia, że Japonja rozstrząsa obecnie sprawę przewiezienia do Władywostoku wszystkich nie dobitków armji Wrangla".

Wzmianka ta jest znamioną dla polityki japońskiej. Naturalnie "ewakuacja armji Wrangla" jest trudną do urzeczywistnienia z różnych powodów. Lecz do atamana Semenowa, będącego obecnie w Port-Arturze, będącego obecnie na żołdzie japońskim przysyłani będą napewno nie do bitki z armji Wrangla. I misja japońska w Paryżu napewno ma inny cel jak wydawanie obiadów dla emigrantów rosyjskich.

Japońska polityka na Dalekim Wschodzie potrzebuje nowych sił i poszukuje ich aż do paryskiej giełdy włącznie.

Francja i Japonja ^{to obecna przemoc} ~~to dwa~~ wrogowie Rosji Sowieckiej, którzy nie złożyli broni. Jedna z nich intrzyguje w Europie druga w Azji przygotowując nową walkę zbrojną przez dodawanie i popieranie rosyjskich sił kontr-rewolucyjnych.

STAN EKONOMICZNY ROSJI SOWIECKIEJ

EKSPORT LASU I KONCESJE LEŚNE

Rewel. Agencja "Rosta" podaje w "Piotrogrodzkiej Szwastie Prawdzie" notatkę o eksporcie drzewa z Rosji sówieckiej. W ciągu 1920 r. wywieziono 1.155.000 pudów materiałów leśnych. Część tego zapasu była oddana na giełdzie paryskiej w zamian za 100.000 p. węgla kamiennego.

Wolny handel w Piotrogrodzie

Rosja
Rewel. W "Piotrogrodzkiej Prawdzie" Nr. 97 opublikowano wyjaśnienia w sprawie patentów handlowych: "Wszystkie dawniejsze zaświadczenia o zwolnieniu od pracy przymusowej są nieważne w stosunku do pozwolenia na wolny handel i powinny być w tym celu odnowiane. Prawo do zajmowania się handlem przysługuje mężczyznom powyżej lat 30 (dla wykwalifikowanych robotników powyżej 35 lat), kobietom powyżej lat 40 i inwalidom, pierwszeństwo mają żony i matki żołnierzy czerwonej armii, inwalidzi wojny domowej i pracy i robotnicy posiadający duże rodziny. Według "Piotrogrodzkiej Prawdy" Nr. 99 do komisji zwalnającej od pracy przymusowej wpłynęło przeszło 1000 podań od osób, chcących się zająć handlem. Większość podań podpada pod kategorię "przestarzałych. Podania dotyczą przeważnie pozwoleń na handel uliczny. Są próby otwierania kawiarni i herbaciarni. Komisja zdokazała rozpatrzyć 104 arkusze ankietowe. Pozwolenia zostały udzielone tylko 78 osobom. Właściciele zaświadczenia muszą ^{się} zaopatrzyć w pozwolenia miejscowego komit. wykonaw. i dopiero potem skierować dokumenty do wydziału zarządu.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

NEW YORK
ARCHIVES

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES

STOSUNEK DO ANGLJI

*przebieg w Anglii
przygotowanie
mowy Curzona
przed Parlamentem*

Rosja

"Krasnaja Gazieta" z dn. 19. IV w artykule wstępnym pod tytułem "Należy mieć się na baczności" porusza kwestję polityki angielskiej względem Sowietów.

Mowa dana jest dyplomatom w celu, by ukrywali swoje myśli. W parlamencie angielskim lord Curzon wygłosił obszerną mowę o sytuacji międzynarodowej.

"Chciałbym mówić o Azji, lecz nie powiedziałem nie mogę, wygłosił z trybuny lord Curzon. Jest to całkiem zrozumiałe, gdyż sytuacja sprzymierzonych w Azji nie jest pomyślną. Mezopotamję trzeba ewakuować, w Małej Azji Kemalisci zmusili Greków do cofania się. W Indiach wzrasta ruch rewolucyjny. Nie można więc powiedzieć nic pocieszającego, a demaskowanie swych planów w kwestji porozumiewania się z Kemalistami też nie jest dogodnym. Lecz zato o Europie Curzon mówił w tonie tak spokojnym, że powinniśmy na to zwrócić uwagę.

Lord Curzon mówi: "Zrobiłem szkic, który rzuca daleko więcej światła niż plam ciemnych, szkic który mogłem już stworzyć rok temu".

Musimy się mieć na baczności, gdyż lord Curzon porusza sprawę wszechświatowego pokoju, który nastąpi w najbliższym czasie, gdyż uregulowaną została "wspólna praca wielkich państw, a przede wszystkim Anglii i Francji.

To właśnie staje się niebezpiecznym, i groźnym. Lord Curzon zadowolonym jest z ukończenia wojny domowej w Rosji".

Lecz jest również zadowolonym, że Rumunja idzie w rękę z Polską, i że te dwa państwa stwarzają na wschodzie Europy silną placówkę skierowaną przeciw groźącemu ruchowi rewolucyjnemu.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Lord Curzon cieszy się, że generał Lunete został przychylnie przez przyjętym przez Polaków i widzi w tym tryumfie nie tylko zwycięstwo w stosunku do zjednoczenia się z przyjaciółmi na południu, lecz również zwycięstwo państwa angielskiego.

Ponieważ zaś interesy Anglii koncentrują się w Indiach, w Azji, a sytuacja nie jest tam pomyślną - trzeba nas zastanowić na zachodzie. Lord Curzon mówi o pokoju, lecz.....większość sztabowców Wrangle, na czele z gen. Maruszewiczem, byłym dowódcą wojsk białych w Archangielsku, przybyła do Budapesztu.

Na Węgry sjechali węgla dużo białogwardzistów, którzy utworzyli w Budzie własny komitet oraz biuro prasowe.

Lord Curzon mówi o pokoju, lecz poseł angielski w Czecho-Słowacji otrzymał rozporządzenie w sprawie umundurowania i wyekwipowania wojennego trzydziestu tysięcy żołnierzy Petlury, znajdujących się w Czecho-Słowackich obozach koncentracyjnych.

Lord Curzon mówi o pokoju, lecz Stambolijski odbył naradę z gen. Hallerem z udziałem generałów rumuńskich.

Stąd wniosek, że w chwili gdy lord mówi o pokoju - powinniśmy się mieć na baczności.-----

STOSUNKI HANDLOWE Z ANGLJĄ

"Ekonomiczeska ziań" z dn. 7 maja podaje zasadnicze punkty *W ktorem Krasina oj wrodek* *sp ra-*
wozdania Krasina na posiedzeniu prezydium W.R.G.I. w Anglii *sp ra-* sprawa wy-
miary towarów stoi zupełnie dobrze. Lepszą jest również pod tym wzgł-
dem sytuacja w Niemczech, i Szwecji. Usunięty został zakaz wywozu z
Anglii do Rosji wszystkich przedmiotów handlu do maszyn i aeroplanów
włącznie. W celu przewożenia towarów nastąpi umowa z pewnym towarzystem
transportowym, lecz bez udzielenia mu monopolu na import do Rosji. Pro-
jektowanym jest utworzenie "własnego banku w Sity" zamiast banku w
Szwecji. Niebezpieczeństwo polega na tym, że przemysł zachodnio-europejski
przechodzi w ostatnich czasach kryzys. Anglja nie wznosi i obecnie nowych
budynków. Nie ma nowych przedsiębiorstw handlowych, przeciwnie likwiduje
się dawalsze i z tego powodu nie można np. eksportować lnu. Przeszko-
dy prawne istnieją tylko w stosunku do Anglii, a nie Niemiec i nie do-
godnym jest zakup towarów z powodu niskiej waluty. O ile kupcy angielscy
zachcą mieć z Rosją stosunki handlowe - muszą utworzyć kredyt. W Anglii
zakupiono po bardzo niskich cenach 800 tysięcy pudów śledzi - wypłaty
rozłożono na 4 lata. Można również nabyć na dogodnych warunkach herbatę
gdyż cena nie jest wysoka wskutek niezwykłej wydajności ostatnich zbior-
ków w plantacjach w Indiach. *Propozycja* *mu kredyt w Rosji*
Propozycja otwarcia *mu kredyt w Rosji* kredytu w wysokości
200-300 milionów funtów ~~wzrost~~ *mu kredyt w Rosji* koniecznego przy zamówieniach
na maszyny rolnicze i t. d. jak dotąd nie napotyka trudności. Bezrobocie
w Anglii wzrasta - otwierając więc kredyt Rosji Anglja będzie mogła
dać pracę robotnikom. *mu kredyt w Rosji* Połączona z kwestją kredytu kwestja regulowania
długów może być rozstrzygnięta tylko na konferencji pokojowej, która uznaje
Rosję sowiecką i z warunkiem że regulowanie rachunków nastąpi nie

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES

New York

PILSUDSKI
INSTITUTE

wcześniej niż za lat 10, kiedy w Rosji minie już kryzys ekonomiczny.

Zachód chciałby otrzymać koncesje w Rosji, lecz równocześnie nie ma zaufania do trwałości władzy sowieckiej i nie może się zdobyć na krok stanowczy. Ameryka dotąd jeszcze nie zdobyła się na traktat handlowy z Rosją pomimo obawy, że kontrolę nad naftą rosyjską może objąć Anglija. Baku posiada olbrzymie znaczenie dla Ameryki, lecz jak i zachód Ameryka nie może się zdecydować na krok stanowczy. Mamy ofertę belgijską na koncesję budowy systema naftowych, które wysyłanoby do Ameryki. Zgłaszają się w sprawie koncesji na wyrób papieru firmy szwedzkie i norweskie. Prowadzimy pertraktacje w kwestji budowy fabryk papieru przy Kotlasie. Posiadamy wiele propozycji drobnych form np. firmy "Reddaway" na pasy maszynowe, "Bure" na budowę fabryki zegarków w Sokolnikach i t.d. Lecz kwestja koncesji skryształizuje się dopiero w końcu lata.

Jak dotąd obstalunki robimy w Niemczech i Szwecji. Próbowano zrobić zamówienia w Anglii, lecz nie doszły do skutku z powodu wysokich cen żelaza. Z Szwecji otrzymamy transformatory dla stacji Kaszyrskiej. Zakupy przedmiotów codziennego użytku odbywają się powoli. W Ameryce kupiono 500 tysięcy par butów po 3 dolary 17 centów za parę. Tam również kupiono węgiel do Murmańska i 2.000 tonn szpagatu.

Asst.

LIGA PAŃSTW BAŁTYCKICH

"Waba Naa" zamieściła na swych szpaltach artykuł Lindego p.t. "Liga Państw Bałtyckich" z zastrzeżeniem, że redakcja nie zgadza się z nim w wielu punktach. Artykuł ten broni: *nie ma sensu i myśli, że*

"Kwestja, która istnieje również dawno jak i państwa kresowe, jest znowu poruszana i to w sposób dążący do ograniczenia ilości państw chcących należeć do Ligi. Inicjatorem i przodownikiem w walce o trójprzymierze Estonji, Łotwy i Litwy jest litewski minister spraw zagranicznych, lecz myśl tę poddała Łotwa, gdyż z łotewskiego ministerjum spraw zagranicznych rozsyłano właśnie literaturę agitacyjną dotyczącą trójprzymierza. Liga Bałtycka może posiadać tylko charakter obronny nie zaś zaczepny. Żądanie to będzie postawione każdemu z państw należących do Ligi. Wszystkie państwa Bałtyckie potrzebują obrony przeciw dwóm wrogom, jednemu na wschodzie, drugiemu na zachodzie. Gdyby chciano Lidze Bałtyckiej nadać charakter zaczepny równałoby się to zniweczeniu jej nim nawet istnieje zaczęła. Drugim warunkiem trwałości Ligi Bałtyckiej byłby współudział Finlandji i Polski - wtedy dopiero osiągnięto by maximum odporności i siły, lecz jak dotąd przeszkody w celu urzeczywistnienia Ligi były stawiane właśnie ze strony Finlandji i Polski. Finlandja nie będąc zrujnowaną przez wojnę powszechną może, dzięki położeniu geograficznemu, zadawać się własnymi siłami. Lecz wątpliwam jest, czy Finlandję można uważać za poważnego przeciwnika przeciw szerzącemu się bolszewizmowi. Idea Ligi Bałtyckiej, którą polskie społeczeństwo do niedawna nie zajmowało się prawie zupełnie, znalazła obecnie poparcie w prasie i w kołach rządowych polskich. Zwrot ten nastąpił w chwili, gdy państwowość polska była zagrożoną. Finlandja nie zetknęła się w równie silnym stopniu z bolszewikami i z tego powodu nie widzi konieczności przyłączenia się do Ligi. Zajmującym

PIŁSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

jest to, że w Finlandji szwedzi i Niemcy prowadzą silną agitację przeciw przyłączeniu się jej do Ligi Bałtyckiej, w Łotwie zaś prasa niemiecka robi co tylko można w celu utworzenia Bałtyckiego trójprzymierza. Dowodzi to, że Niemcy nadbałtyccy nawołują do zorganizowania Ligi zdając sobie sprawę, że będzie ona skierowaną przeciw Niemcom i Rosji. Tragedja nadbałtyckiego Niemca jest w tem, że zmienia on swą orientację polityczną zależnie od nowego rządu, nie zapominając jednak o sprawach swej ojczyzny. A tutaj..... Wszystko to daje do myślenia. Polityka polska z wielu powodów nie usposabia przychylnie do siebie państw nadbałtyckich. Paderewski np. na konferencji genewskiej nie podał głosu na korzyść Estonji i Łotwy. Potem miało miejsce zdobycie Wilna przez Żeligowskiego i działalność Korfańskiego na G. Śląsku. Bez tego rodzaju intrygi ze strony Polski będzie brak zaufania może z powodu braku ścisłej informacji. U nas być może nie wiedzą o tem, że ten krok Paderewskiego wywołany był dzięki wpływom krańcowo-prawicowej polskiej partji politycznej i że pociągnął za sobą ustąpienie Paderewskiego. Podkreślić jednak należy, że po Finlandji Polska była jednym z pierwszych państw, które de jure uznało Estonję i jeżeli fakt ten był trochę opóźnionym winni są nasi dyplomaci. Zagarnięciu przez Żeligowskiego Wilna należałoby przeciwstawić udział Polski w wyzwoleniu Łotwy. Polska uwolniła od bolszewików Łotwę południową i zwróciła ją bezinteresownie państwu Łotewskiemu. Nie można jednak odrzucić faktu, że prawa historyczne Litwy do Wilna są również uzasadnione jak prawa Estonji do całego obszaru obecnej Estonji wraz z Rygą. Sprawa G. Śląska jest bardziej skomplikowaną i możliwe jest, że Polska popełniła wielkie omyłki, lecz kwestja ta nas interesować może o tyle, o ile grozi wywołaniem nowej wojny. Jeżeli nawet tak jest rzeczywiście, to najmniej uzasadnione są zarzuty, czynione Polsce przez prawicową prasę estońską, gdyż Estonja w takim razie postępuje w stosunku do swego pogranicza na wschodzie w sposób również karygodny jak Polska.

Litewski minister spraw zagranicznych w czasie rozmowy z estoni-

PILSUD
INSTIT
ARCHI
New

YORK
CHIVES
TITUTE
SUDSKI

46

skimi dziennikarzami wygłosił zdanie, które w znacznie większym stopniu może zachwiać zaufanie do trójprzymierza. Zgodnie z wypowiedzianymi przez niego słowami trójprzymierze ma na celu obronę przed
X
wschodem i zachodem, jak również przed innymi państwami. Kogo miał na myśli minister litewski mówiąc o innych państwach - odgadnąć trudno. Nie jest chyba możliwą wojna pomiędzy Finlandją i Estonją. Lotwa graniczy tylko z Rosją - pozostaje więc granica polsko-litewska. Estonia w każdym razie musi zająć stanowisko wyczekujące aż do chwili rozstrzygnięcia sprawy granic Polski na konferencji w Brukseli. Tworzenie Ligi trójprzymierza w chwili obecnej równałoby się do pewnego stopnia wywieraniu nacisku na konferencję brukselską, nie mówiąc już o tym, że Estonji nie zależy na zaostrzeniu się stosunków z Polską, z którą wogóle dotychczas nie mamy żadnych zatargów. Przeciwnie Litwa, walcząc z Polską, pozwoliła bolszewikom przejść przez swoje terytorjum. Jeżeli i nawet polityka Polski nie jest dla nas zupełnie zrozumiałą w tym samym, jeżeli nie większym stopniu zewnątrz na polityka Litwy nasuwa pewne wątpliwości, chociażby z powodu braku systemu w jej polityce. Posiadała przecież najrozmaitsze orientacje polityczne i rosyjską-białą i bolszewicką i niemiecką, będąc w przyjaznych stosunkach nawet z von der Heltem i Bernont-Ładowem. Trudno jest przewidzieć kiedy i w jaki sposób ustalą się zewnętrzna polityka Litwy. Zakrawałoby to na bezsensowną awanturę polityczną, gdyby Estonia chciała wstępować w ślady wahadkowych ruchów Litwy. Wejście Estonji do trójprzymierza dałoby tylko jeden rezultat: Estonia, jako najsłabsza jednostka Ligi byłaby eksploatowaną przez Lotwę i Litwę. Więcej jest danych na współpracę Lotwy z Litwą niż Estonji z Lotwą lub z Litwą.

Mamy nadzieję, że p. Gałkat bawiący obecnie w Warszawie, który włożył dużo pracy w sprawę utworzenia trójprzymierza, postara się dla korzyści rządowi estońskiemu niezbędne wyjaśnienia na temat w jakim stopniu może nam zagrazać imperjalizm polityki polskiej. Wyjaśnienie podobne będzie tym cenniejsze, że p. Gałkat, jak mówią, jest stronnikiem trójprzymierza, a więc przeciwnikiem Polski w Lidze Bałtyckiej. Estonji można domagać tylko cierpliwie czekać i rozpocząć akcją praktyczną ukonstytuowania się trójprzymierza.
